

INSPIRATIESESSIE ALFA EN UITDAGENDE DOELGROEPEN

Centrum voor Taal en Onderwijs

WIE ZIJN WE?

START VOORSCHOOLS KLEUTER LAGER SECUNDAIR NIEUWKOMERS HOGER VOLWASSENEN over het CTO Contact English Nieuwsbrief

CENTRUM VOOR

Taal & Onderwijs

In de kijker:
Vacature:
Wetenschappelijk medewerker

START

English | Nieuwsbrief | Zoeken | Vormingsaanbod

U bent hier: CTO > Start >

Typ hier je zoekterm(en)

Centrum voor
Taal en
Onderwijs

Klik bovenaan op het onderwijsniveau van je keuze of klik op 'over het CTO' en ontdek onze missie, projecten, materialen en vormingen.

- ACTUEEL -

Nascholing in Leuven

Beschikbare plaatsen

CTO-opleidingen

Ontdek [de thema's](#) in ons vormingsaanbod voor

2014-2015:

CTO-docsites

- Taalbeleid
- Geletterdheid
- School&Ouders

www.cteno.be

(PRAKTIJKVOORBEELD)/VISIE CTO: HET ALFABETISERINGSPROCES: EEN KADER

- Belangrijke verschuiving:

Technisch gealfabetiseerd zijn

- Naam kunnen schrijven
- Een beetje kunnen lezen
- Alle letters herkennen

Functioneel geletterd zijn

= geletterdheid inzetten om te functioneren in de maatschappij

- Verloopt bij moedertaalsprekers in drie stappen:
 - In het algemeen tussen 2,5-7 jaar (kleuterklas – 2^e leerjaar)
 - Nadien: verdere stappen richting gevorderde geletterdheid

HET ALFABETISERINGSPROCES: EEN KADER

- Moedertaalsprekers/vroege instromers doorlopen drie grote fases binnen het alfabetiseringsproces:

Fase 1: de cognitieve fase of ontluikende geletterdheid

- DOEL: inzicht verwerven in de aard en de functie van geschreven taal
- Leren spreken en luisteren (in klascontext)
- Werken aan drie basisvoorwaarden (zie later)
- Experimenteel lezen en schrijven: krabbelen bij illustratie, opslaan frequente woordbeelden, naam schrijven...

Fase 2: de alfabetiseringsfase of beginnende geletterdheid

- DOEL: het kunnen decoderen van woorden om tot woordidentificatie te komen en het zelf kunnen schrijven van de lettertekens
- Ontdekken van geschreven taal/motoriek
- Principes alfabetisch schrift ontdekken
- Elementaire leeshandeling uitvoeren (klank-letter-woordbergip)

Fase 3: de automatiseringsfase of eerste stap richting gevorderde geletterdheid

- DOEL: het kunnen herkennen van woorden in hun geheel. Schrijven gaat steeds vlotter
- Woordbeeldherkenning
- Technisch lezen en schrijven gaat steeds vlotter
- Meer inzetten op begrijpend lezen
- Genietend en functioneel lezen

HET ALFABETISERINGSPROCES: EEN KADER

Sterke punten

- Het kader rond het alfabetiseringsproces biedt leerkrachten een houvast.
- Het kader geeft duidelijk aan dat elke fase evenwaardig is.

Uitdagingen

- Moedertaalsprekers/ vroege instromers doorlopen deze fases na elkaar. Bij AN lopen fases door elkaar (bewaken evenwaardigheid)!
- Activiteiten drie fases op niveau knn 2,5-7 jaar. Vertalen naar doelgroep is niet altijd evident.

RANDVOORWAARDEN

- Een belangrijke voorwaarde om met het alfabetiseringsproces van start te kunnen gaan is **een mondelinge basis Nederlands:**

Fase 0: werken aan basis mondelinge taalvaardigheid

- Taalbad: belang van heterogene groep/reguliere klas
- Expliciet taal aanbieden die IIn nodig heeft om te functioneren op school en in de klas. Bv. TPR, zakwoordenboekje

RANDVOORWAARDEN

- Expliciet werken aan **drie belangrijke schrijf- en leesvoorwaarden** die bij analfabete of laaggeschoolde leerlingen onvoldoende ontwikkeld zijn (~cognitieve fase):

Vertrouwdheid met taal en haar functies

- Mond. Taalvaardigheid
- Kennis van de wereld
- Functies van schrift, lezen, schrijven,
- Boeken en verhalen
- Schrift als symbolische functie

Taalbewustzijn

- Missen begrippenkader (volgende, eerst, laatste...)
- Niet in staat tot objectivatie (bv. slang is langer woord dan regenworm)

Gebrekkig fonemisch bewustzijn

- Belangrijk om hier expliciet aandacht aan te besteden!

RANDVOORWAARDEN

- Hoewel het belangrijk is om expliciet aan enkele randvoorwaarden en elementen uit de alfabetiseringsfases te werken (in onthaalklas; zorguren/homogene groep), is het belangrijk om als leerkracht een **differentieerhouding als basishouding** aan te nemen.

Differentiatie als basishouding in de heterogene groep/reguliere klas:

- bied differentiatietaken aan
- met het oog op het werken aan geletterdheid in de verschillende fases van het alfabetiseringsproces.

RANDVOORWAARDEN

Voorbeelden differentiatie SCHRIJVEN

- **BaO:** de leerlingen schrijven in groep de spelregels uit van een zelfbedacht spel. De analfabete leerling neemt meer motorische taken op zich: uitwerken materialen spel (bv. kaartjes knippen, pionnen maken...) en werkt zo aan de fijne motoriek (fase 1-2). De leerling krijgt ook een verantwoordelijkheid binnen de groep: materiaalbeheerder.
- **SO:** De okanleerlingen schrijven een verslag over hun laatste klasuitstap op hun interactieve klasblog. De analfabete leerling schrijft ook een verslag, maar op basis van foto's (fase 2).

CONTACTINFO

Centrum voor Taal en Onderwijs - KU Leuven

Blijde Inkomststraat 7 bus 3319

3000 Leuven

www.cteno.be - ...

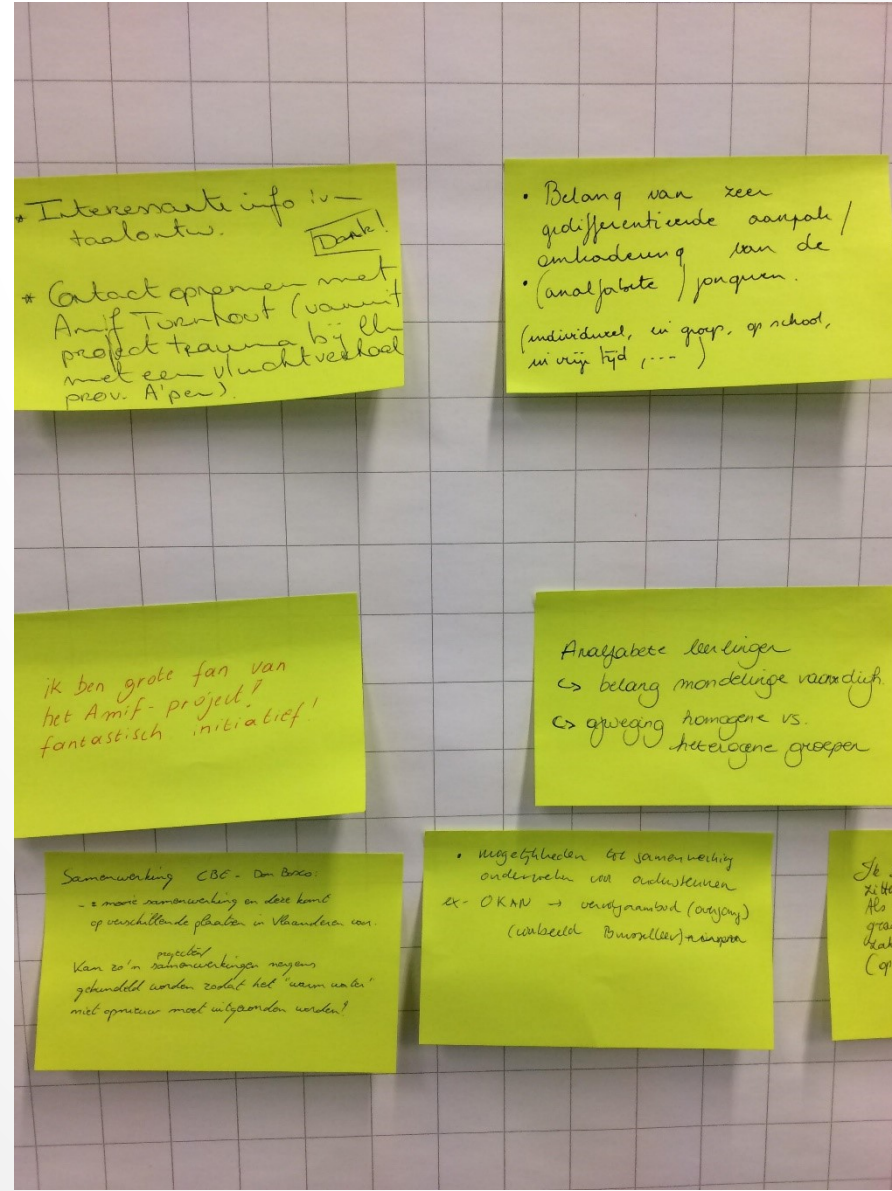
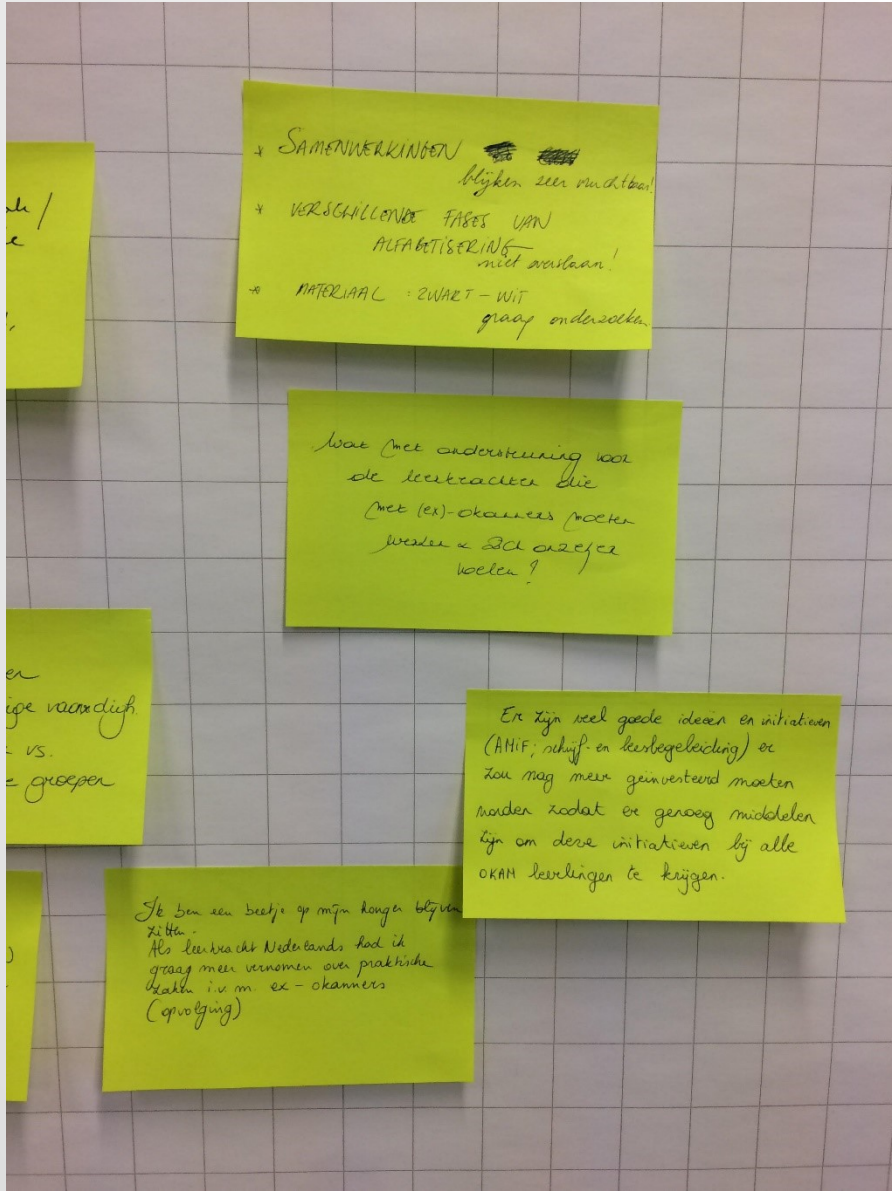
Sarah Slabbaert

016 37 44 20

Sarah.Slabbaert@kuleuven.be

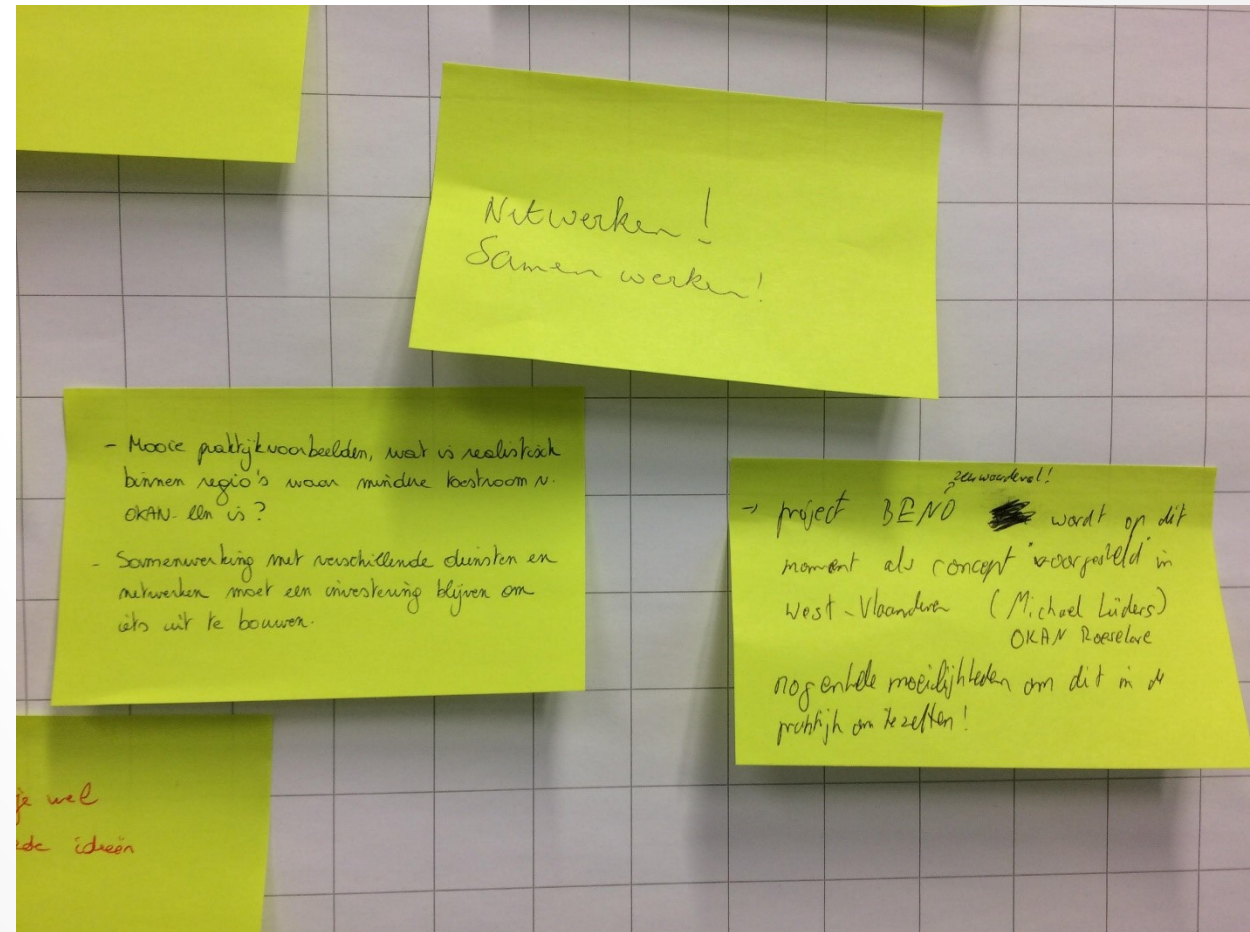
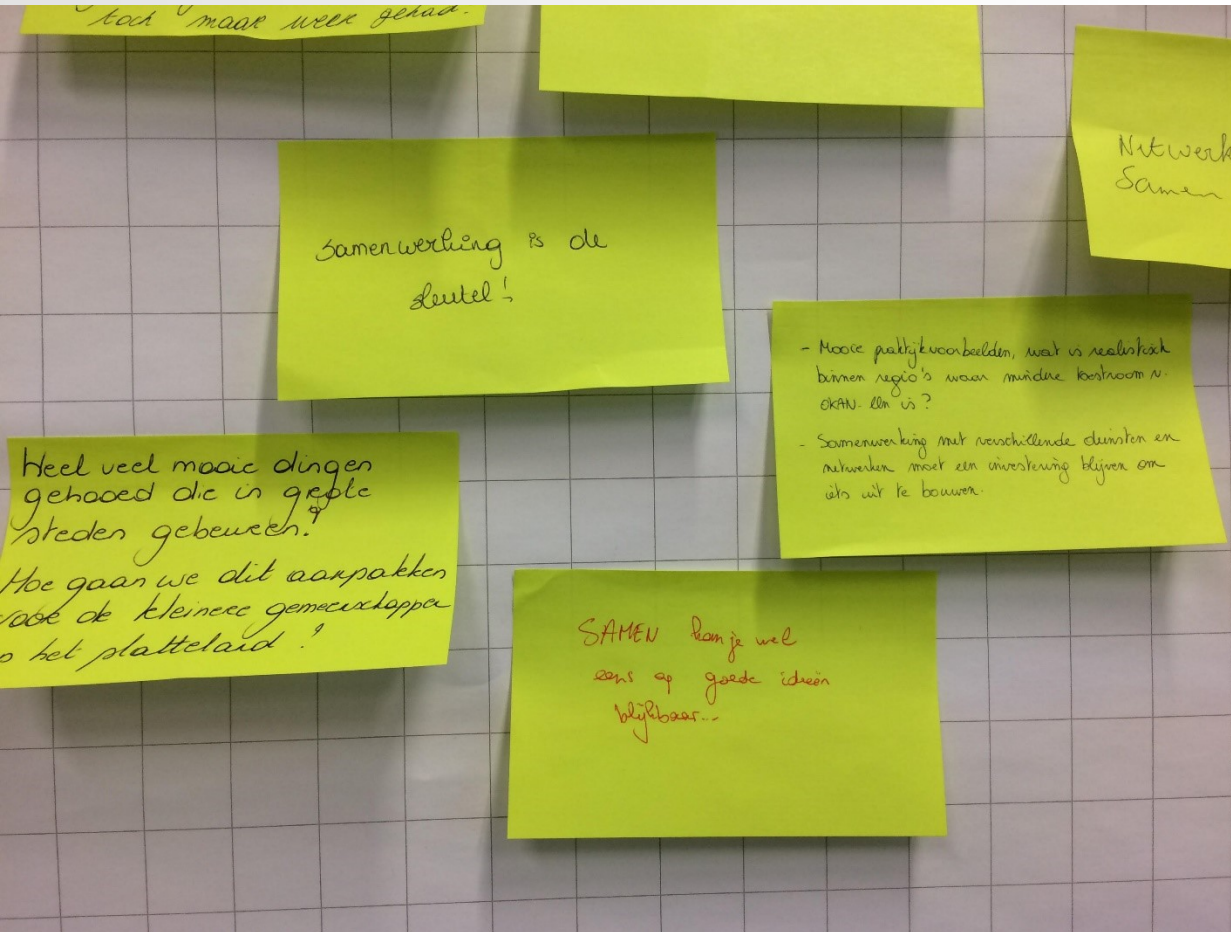
EXTRA

Wat namen jullie mee uit de voormiddagssessie?

EXTRA

Wat namen jullie mee uit de namiddagsessie?

α Alfabeten en de verschillende
fasen → zeer interessant en
zinnig.

× Er is veel overleg in Antwerpen,
maar wat met Provincie Ant.?

- belang van vroegbepaalde OKAN
- werkt in naar alfabetisering

- differentiatie leiding als basis leiding

graag meer uitleg over
geïntegreerde trajecten

alfabetisering van ouders lln
is zeker niet evident

en

OKAN in grootstad w. centrum-
stad
is een WERELD van verschie-
velen OKAN-lln in Brussel, talit en
de tempen NIET uit het oog !!!

Zoveel verhalen, succesverhalen
en veel te weinig netwerk-
momenten / overlegplatforms.
Fijne dag, dit hebben we
toch maar weer gehad!

Organiseren van taalkot
bij CLW ipv. bv. POT

Netwerken!
Samen werken!